

HƯỚNG DẪN HỌC SINH TỰ HỌC – TUẦN 12
MÔN NGỮ VĂN – KHỐI 11

NỘI DUNG	
Tên bài học/ Chủ đề - Khối Lớp	<ul style="list-style-type: none">- Văn bản: Hạnh phúc của một tang gia- Một số thể loại: Thơ, truyện....
Hoạt động 1: <i>Đọc tài liệu và thực hiện các yêu cầu</i>	<p>1. Tài liệu tham khảo:</p> <ul style="list-style-type: none">- SGK Ngữ Văn 10 – tập một (bản chuẩn)• Văn bản: Hạnh phúc của một tang gia• Một số thể loại: Thơ, truyện....- Nội dung kiến thức cần ghi nhớ ở Phụ lục 1 <p>2. Yêu cầu</p> <ul style="list-style-type: none">- Học sinh ghi chép đầy đủ Phụ lục 1 vào vở.- Xử lý các thông tin trong SGK (Kết quả cần đạt; Tìm hiểu chung; Chi tiết trọng tâm trong văn bản; Từ khó; Trả lời phần hướng dẫn học bài; Ghi nhớ sau mỗi bài học)- Trong quá trình đọc, học, tiếp cận kiến thức Học sinh có thắc mắc (nếu có) thì điền vào “Phiếu tổng hợp thắc mắc” (Phụ lục 2 – đính kèm) và liên hệ với GVBM để giải đáp thắc mắc.
Hoạt động 2: <i>Kiểm tra, đánh giá quá trình tự học</i>	Hoàn thành bài tập được giao hoặc “Phiếu học tập” (Phụ lục 3 – đính kèm). Sau đó, chụp và nộp lại cho GV.

PHỤ LỤC 1
HẠNH PHÚC CỦA MỘT TANG GIA
(Trích “Số đỏ”) – Vũ Trọng Phụng

I. TÌM HIỂU CHUNG

1. Tác giả Vũ Trọng Phụng

a. Cuộc đời

- ❖ Vũ Trọng Phụng (1912- 1939), sinh tại Hà Nội, trong một gia đình nghèo, quê ở làng Hảo, huyện Mỹ Hảo, tỉnh Hưng Yên.
- ❖ Sau khi tốt nghiệp Tiểu học, ông đi làm kiếm sống nhưng chẳng được bao lâu thì mất việc. Từ đó, ông sống chật vật, bấp bênh bằng nghề viết báo, viết văn.
- ❖ Ông mất tại Hà Nội vì bệnh lao.

b. Sự nghiệp sáng tác

- ❖ Là một cây bút có sức sáng tạo dồi dào và phong cách nghệ thuật độc đáo.
- ❖ Sáng tác của ông toát lên niềm căm phẫn mãnh liệt cái xã hội đen tối thối nát đương thời.
- ❖ Các tác phẩm chính:
 - ✓ Phóng sự: Cạm bẫy người (1933), Kỹ nghệ lấy Tây (1934), Cơm thầy cơm cô (1936)

→ Vũ Trọng Phụng được mệnh danh là *Ông vua phóng sự đất Bắc*

- ✓ Tiểu thuyết: Giông tố, Số đỏ, Vỡ đê (1936), Lấy nhau vì tình (1937), Trúng số độc đắc (1938)

2. Tác phẩm Số đỏ

a. Hoàn cảnh sáng tác

Được viết năm 1936, không khí đấu tranh dân chủ sôi nổi → chế độ kiểm duyệt sách báo khắt khe của chính quyền thực dân tạm thời bãi bỏ → nhà văn công khai, mạnh mẽ vạch trần thực chất thối nát, giả dối, bịp bợm của trào lưu *Âu hóa* được bọn thống trị khuyến khích và lợi dụng, từng lên cơn sốt vào những năm 30 của thế kỉ XX.

b. Tóm tắt SGK/122,123

c. Giá trị

❖ Nội dung: Vạch trần, phê phán bản chất giả dối, xấu xa, lố lăng, đồi bại của xã hội *thượng lưu* thành thị ở Việt Nam trước Cách mạng tháng Tám.

❖ Nghệ thuật: trào phúng đặc sắc

3. Văn bản Hạnh phúc của một tang gia

Hạnh phúc của một tang gia thuộc chương XV của tiểu thuyết *Số đỏ*

II. ĐỌC - HIỂU VĂN BẢN

1. Mâu thuẫn trào phúng của chương truyện qua nhan đề

❖ *Hạnh phúc*: niềm vui của con người khi đạt được những ước nguyện trong cuộc sống

❖ *Tang gia*: đau buồn, mất mát, sinh li tử biệt

→ Đối lập nhưng song hành, gắn kết với nhau

→ Ngay nhan đề, tác giả đã dự báo một màn bi hài kịch sắp diễn ra với nhiều cảnh nghịch lí, nhiều pha cười ra nước mắt: Tang gia mà lại hạnh phúc

2. Mâu thuẫn trào phúng của chương truyện

a. Nguyên cơ của tấn bi hài kịch

❖ Cụ cố tổ chết đồng nghĩa với việc tờ di chúc của cụ đã tới lúc được thực thi, cái gia tài kếch xù của cụ mới được chia cho đám con, cháu, dâu, rể *chứ không còn là lí thuyết viễn vông nữa*

→ Điều ấy đem lại niềm vui mừng khôn xiết cho đám con cháu đang chờ chực để tờ chúc đám ma

b. Niềm hạnh phúc của những người trong và ngoài gia quyền khi cụ tổ qua đời

❖ Trong gia quyền

❖ Cụ cố Hồng

✓ Tuy mới 50 tuổi nhưng lâu nay cụ chỉ mơ ước được mọi người gọi là cụ cố, cứ mở miệng ra là *Biết rồi, khổ lắm, nói mãi!*

✓ Cụ cứ nhắm nghiền mắt lại để nghĩ đến lúc *được mặc áo xô gai, lụ khụ chống gậy, vừa ho khạc, vừa khóc méo* diễn trò già nua ốm yếu giữa phố đông người để thiên hạ trầm trồ khen ngợi *Úi kìa, con giai nhón đã già đến thế kia kìa!*

→ Bức hí họa về một kẻ ngu dốt, bất hiếu, háo danh

❖ Ông Văn Minh

✓ *Phân vân, dăm dăm chiêu chiêu, vò đầu bứt tóc làm thế nào để cái chức thư kia sớm đi vào thời kì thực hành và xử trí với Xuân Tóc Đỏ ra sao khi hắn có hai cái tội nhỏ nhưng lại có một cái ơn to*

✓ Thái độ, vẻ mặt của Văn minh vô tình lại hợp thời trang, đúng cái mặt một người lúc gia đình đang tang gia bối rối.

→ Vạch trần bản chất giả dối, bất nhân của hắn

❖ Câu Tú Tân

Sướng điên người vì có dịp dùng cái máy ảnh mới mua → Mong cho ông chết để thực hiện thú chơi, sở thích chụp ảnh của mình

→ Kẻ vô lương tâm, đáng lên án

❖ Bà Văn Minh

Sung sướng vì được mặc đồ xô gai tân thời và có dịp lăng xê những một y phục táo bạo nhất

❖ Cô Tuyết

✓ Là dịp mặc bộ y phục Ngây thơ- cái áo dài voan mỏng, trong có coóc-sê, trông như hở cả nác và nửa vú nhưng viền đen và đội một cái mũ mũn trắng xinh xinh để thiên hạ biết mình chưa đánh mất chữ trinh.

✓ *Trên mặt lại hơi có một vẻ buồn lãng mạn rất đúng một một nhà có đám*

→ Cái chết của cụ cố tổ là cơ hội, là sàn diễn thời trang để bà Văn Minh và Tuyết thể hiện, trưng diện

→ Giọng văn mỉa mai, phô bày sự lố bịch, thiếu văn hóa, thiếu đạo đức của hai con người này.

❖ Ông Phán mọc sừng

Sung sướng, tự hào vì cái sừng trên đầu mình lại có giá trị và mừng thầm vì sẽ được chia cho vài nghìn đồng.

→ Kẻ trục lợi, vô lương tâm, không biết liêm sỉ

❖ Ngoài gia quyền

❖ Hai viên cảnh sát Min Đơ và Min Toa

Sung sướng đến cực điểm vì được thuê giữ trật tự đám ma đang lúc thất nghiệp

❖ Những ông bạn cụ cố Hồng

✓ Vui sướng vì được dịp khoe đủ mọi thứ huân chương, kiếu râu

✓ Cảm động khi thấy làn da trắng thập thò trong làn áo voan trên cánh tay và ngực Tuyết

→ Cái vẻ uy nghi, trưởng giả chỉ là cái vỏ để giấu bên trong bản chất *dê cụ*

❖ Đám giai thanh gái lịch: Có dịp hẹn hò nhau, cười tình với nhau, chê bai nhau

❖ Sư cụ Tăng Phú: Sung sướng, vênh vác với một thành tích oái oăm là đánh đố Hội Phật giáo

❖ Xuân Tóc Đỏ: Cụ tổ chết danh dự của Xuân càng được đề cao *thiếu ông đốc tờ Xuân là thiếu tất cả*

⇒ Với giọng văn mỉa mai, kết hợp thủ pháp tương phản với cường điệu hóa, tác giả đã dựng lên một loạt các chân dung biếm họa, những cái nghịch dị làm bật lên tiếng cười trào phúng: Đó là cái đại gia đình đại bất hiếu, bất nhân, bất nghĩa, cái xã hội thương lưu ấy đều giả dối, lố lăng, đòi bại về đạo đức.

c. Cảnh đám ma gương mẫu

❖ Cảnh đưa đám

❖ Một *đám ma to* gồm 300 câu đối, vài ba trăm người đi đưa, được tổ chức theo cả lối Tây, lối tàu, lối ta

→ Đám ma mà như đám rước

❖ Người đưa đám: đủ mọi thành phần (già → trẻ, cảnh sát → sư sãi, lưu manh giả hiệu đốc tờ → nhà thiết kế thời trang), đặc biệt là đám bạn cụ cố Hồng và giai gái thanh lịch

→ Đám tang trở thành đám diễn trò bịp bợm

❖ Hàng phố *nhón nháo cả lên khen đám ma to* và chú ý đặc biệt vào những kiểu quần áo tang của tiệm may Âu hóa

→ Hiếu kì, thích cái lạ đời, dị thường không phân biệt được văn hóa- vô văn hóa

⇒ Tác giả bình về cái đám ma ấy: *Thật là một đám ma to tát có thể làm cho người chết nằm trong quan tài cũng phải mỉm cười sung sướng, nếu không gật gù cái đầu*

→ Với giọng văn mỉa mai, thủ pháp cường điệu hóa (người chết mỉm cười, gật gù cái đầu) kết hợp với lối nói phản ngữ (hiếu ngược lại), tác giả giấu đi thái độ, suy nghĩ của mình: Đúng là một đám ma lớn, không thiếu thứ gì duy chỉ thiếu tình yêu

thương chân thành dành cho người quá cố. Đây là sự xuống cấp nghiêm trọng về đạo đức của cả cái xã hội thương lưu lúc bấy giờ.

❁ Cảnh ha huyết

❖ Cậu Tú Tân *bắt bẻ từng người một, hoặc chống gậy, hoặc gục đầu, hoặc cong lưng, hoặc lau mắt* để chụp ảnh kỉ niệm

❖ Ông Phán mọc sừng khóc thật to, tỏ ra vô cùng đau đớn đã kín đáo, tranh thủ dúm vào tay Xuân Tóc Đỏ *một tờ giấy bạc năm đồng gấp tư*

→ Tiếng cười toát ra từ hành động diễn xuất đại tài của ông Phán mọc sừng- *diễn viên hài siêu hạng*. Đằng sau tiếng cười là sự lọc lừa, thô bỉ đến mức vô liêm sỉ của bọn thương lưu trong xã hội tư sản thành thị thực dân nửa phong kiến trước cách mạng.

→ Đây là đỉnh điểm của sự trào lộng trong màn hài kịch *đám ma gương mẫu*

3. Nghệ thuật trào phúng

❖ Vừa xoay quanh mâu thuẫn trào phúng cơ bản, vừa sáng tạo ra những tình huống khác nhau tạo nên một màn bi hài kịch phong phú, biến hóa.

❖ Giọng văn mỉa mai, kết hợp thủ pháp tương phản với cường điệu hóa để tạo nên bức chân dung biếm họa, những sự thật phi lí mà hợp lí, lật tung cái mặt nạ của bạo đạo đức giả.

III. TỔNG KẾT

Ghi nhớ SGK/128

PHỤ LC 2
PHIẾU TỔNG HỢP CÂU HỎI – THẮC MẮC CỦA HỌC SINH
TRONG QUÁ TRÌNH TỰ HỌC – TUẦN 11

Trường THPT Nguyễn Tất Thành

Lớp: 11A...

Họ và tên học sinh:.....STT:.....

Bài	Nội dung học tập	Câu hỏi của học sinh
1	- Mục: • Phần:	1/ 2/ 3/
2		
3		

